

بسم الله الرحمن الرحيم

بسیار جلسه‌ی مطلوب و شیرین و خوبی بود. اولاً جلسه‌ی قرآن که به خودی خود - بخصوص با این الحان زیبا و صداهای خوش - جلسه‌ی دلنشینی است؛ ثانیاً شروع ماه مبارک رمضان، با این جلسه‌ی مبارک. امیدواریم خداوند متعال ما و شما را اهل قرآن قرار بدهد؛ زندگی ما ان شاء الله زندگی قرآنی باشد و مرگ ما هم مرگ مطلوب و مورد توصیه‌ی قرآن باشد.

اولاً انس با قرآن و تلاوت قرآن در کشور رشد بسیار خوبی کرده است. این تلاوتهائی که در اینجا صورت گرفت - که من از همه‌ی برادران عزیزمی که اینجا تلاوت کردند و همچنین از برنامه ریزان تشکر میکنم - اینها جزو تلاوتهای بسیار خوب بود. بعضی حقیقتاً در حد ضابطه، در حد استاندارد؛ چه از حیث اداء؛ چه از حیث لحن، از حیث تجوید، از حیث توجه به مضامین و مفاهیم و تنظیم اداء به تناسب مضامین و مفاهیم؛ از این جهات هم جوانهای ما بحمدالله پیشرفت خوبی کرده اند. اینها خوب است. بارها هم عرض شده است که این جلسات و این ترغیبهها به تلاوتهای خوب، مقدمه است برای اینکه جامعه‌ی ما انس با قرآن پیدا کند. از بیگانگی با قرآن که سالهای متمادی و طولانی کشور ما و ملت ما دچار آن بوده است، نجات پیدا کند، به قرآن نزدیک بشود؛ این تدریجاً دارد پیش می‌رود. البته خیلی هنوز فاصله است تا آنجائی که همه‌ی ملت ما، همه‌ی جوانان ما، مرد و زن ما، با قرآن انس پیدا کنند، که وقتی انس با قرآن پیدا شد، آن وقت این مجال به وجود خواهد آمد که انسان از قرآن استفتاء کند، سخن قرآن را در زمینه‌ی مسائل گوناگون زندگی بخواند و بشنود. این در سایه‌ی انس با قرآن انجام خواهد گرفت؛ والا اینجور نیست که قرآن را هر کسی بدون هیچ انسی، سابقه‌ای، همین طور باز کند، یک مطلبی را از توی او لزوماً پیدا کند؛ نه، خیلی اوقات قرآن دست نمیدهد، دل نمیتواند خود را به مفاهیم قرآنی و معانی قرآنی نزدیک کند. انس که باشد، چرا؛ این عملی خواهد شد. پس اینها مقدمه است برای انس با قرآن.

بنده طبق معمول، به قراء عزیزمان توصیه‌هایی میکنم. یک توصیه‌ی دیگری هم که امسال میخواهم عرض بکنم، این است که این لحنها و آهنگها خوب است؛ اینها چیزهائی است که قرآن را در گوش و دل شیرین میکند و در نفوذ قرآن تأثیر میگذارد؛ منتها دو جور میشود این آهنگهای گوناگون را با این صداهای خوب، اداء کرد: یکی اینکه صرفاً کسی خوانندگی میکند؛ این یک جور است؛ داریم توی این قراء معروف مصری - که حالا برجستگان قراء هستند - بعضی اینجوری اند؛ صرفاً خوانندگی است؛ خوب هم میخوانند، صداها هم خوب است، لحنها و آهنگها هم خوب است. یک جور دیگر این است که قرآن را به نحوی بخوانند - با همین صوتهها، با همین لحنها و آهنگها - که خشوع در دل ایجاد کند، دل را به یاد خدا بیندازد: «و اذا تلیت علیهم آیاته زادتهم ایمانا»؛ (1) این، حاصل بشود. انسان را به حالت خشوع و تضرع نزدیک کند؛ اینجوری هم داریم. در همین قراء معروفی که هستند، بعضی شان اینجوری اند؛ خواندنشان، خواندن خشوع است. باید این را رعایت کنند، بخصوص شما جوانها که بحمدالله هم صداهای خوبی دارید، هم تسلط خوبی، هم میفهمم که این آیاتی را که میخوانید با معانی و مفاهیم آن آشنا هستید. قبلها اینجور نبود؛ سالهای دهه‌ی اول انقلاب اینجور نبود؛ صداهای خوبی هم بود، میخوانند، اما توجه به معانی و مفاهیم غالباً نداشتند. بحمدالله حالا این پیشرفتها جوانها را پیش آورده. اینها خوب است؛ منتها این را هم رعایت کنید و در ضوابط تلاوت خودتان بگنجانید، تا این خشوع به وجود بیاید. وقتی خشوع در مقابل آیات پیدا شد، آن وقت دل از هدایت قرآنی تأثیرپذیر میشود. بعضی دلها را شما می بینید که انسان هرچه از آیات قرآن و هدایتهای قرآن بر اینها میخواند، متأثر نمیشوند؛ تأثیر نمیپذیرند؛ بعضی نه، «فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام و من

برد ان یضله یجعل صدره ضیقاً حرجاً کاتماً یصعد فی السماء». (2) باید از خدای متعال بخواهیم دل را جوری کند که در مقابل هدایت قرآنی و انگشت اشاره ی قرآن، درس بگیرد، تأثیر بپذیرد.

این همه هم هی آیات را میخوانیم، میگوئیم هم، تکرار میکنیم برای همدیگر، شما برای من میگوئید، من برای شما میگویم؛ خوب، باید دل را از این مفاهیم متأثر کنیم. فرض بفرمائید مثلاً: «و اعتصموا بحبل الله جميعاً»، (3) يك تعليم قرآنی است دیگر؛ بارها هم تکرار کرده ایم، هی هم میخوانیم. وقتی که این آیه ی شریفه به عنوان الهام الهی، بر دل ما نازل شد - دل جذب کند، هضم کند، بگیرد، دل به شکل این آیه صیورت پیدا کند، دل ما و جان ما در قالب این آیه قرار بگیرد - آن وقت مسئله ی وحدت برای ما يك مسئله ی اساسی خواهد شد و برای خاطر اغراض و مقاصد شخصی، وحدتهای عظیم ملی را به هم نمیزنیم؛ ببینید، این اثرش اینجا ظاهر میشود. اگر آیات قرآن آنچنان بر دل انسان نازل بشود که دل جذب کند و فهم کند و به شکل آن آیه دربیاید، آن وقت وقتی که به ما میگویند که: «و الذین معه اشداء علی الکفار رحماء بینهم»، (4) پذیرش آن برایمان راحت میشود. با کفار سختگیر، سخت، اشداء؛ شدید و شدت به معنای سختی است؛ معنایش این نیست که حتماً بایستی دشمن را آدم بکلی پامال کند و سرکوب کند؛ نه، يك وقت اقتضای سرکوبی دارد، يك وقت هم اقتضای سرکوبی ندارد؛ اما در همه حال باید در مقابل دشمن سرسخت بود. خاکریزتان باید در مقابل دشمن نرم نباشد؛ دشمن نتواند نفوذ کند؛ نتواند تأثیر بگذارد؛ این در مقابل دشمن. نقطه ی مقابل: «رحماء بینهم»؛ با همدیگر مهربان باشیم، رحیم باشیم، نرم باشیم در مقابل هم. ببینید این دستور قرآن است دیگر. چرا عمل نمیکنیم؟ اشکال کار کجاست؟ اشکال کار همین است. اگر دلایمان را ظرف پذیرنده ی باران رحمت قرآن و باران هدایت قرآن قرار بدهیم، اگر دل را به قرآن بسپریم، برایمان راحت میشود. مقاصد شخصی، اغراض شخصی، منافع مادی، قدرت طلبی، پول طلبی، رفیق بازی، اینها موجب نخواهد شد که انسان این توصیه ی قرآنی و هدایت قرآنی را فراموش کند؛ از دست بدهد؛ پشت سر بیندازد.

ببینید این گشودن قرآن در مقابل و شنیدن قرآن و خواندن قرآن، باید ما را منزل به منزل به اینجا برساند؛ اینجوری باید باشد. خاصیت قرآن - کتاب آسمانی - این است. قرآن مثل کتاب معمولی نیست که آدم يك بار بخواند، خیلی خوب، خواندیم و یاد گرفتیم، بعد ببندیم بگذاریم سر جایش؛ نه، این مثل آب آشامیدنی است، حیات بخش است، همیشه مورد نیاز است، تأثیر آن تدریجی است، در طول زمان است، نهایت ندارد، هدایت او آخر ندارد. هرچه شما از قرآن فرا بگیرید، باز يك باب دیگری هست که گشوده بشود؛ گره دیگری هست که باز بشود؛ مجهول دیگری هست که معلوم بشود؛ قرآن اینجوری است. لذا باید دائم قرآن را خواند. خوب، این وسیله اش همین است که با قرآن مأنوس بشویم، جوانهای ما با صداهای خوب، با لحنهای خوب قرآن را بخوانند و جهات گوناگون را در آن رعایت بکنند؛ همین طور که عرض کردیم، خشوع را هم جزو مجموعه ها و عناصر سازنده ی يك تلاوت خوب قرار بدهند.

پروردگارا! ما را با قرآن زنده بدار؛ با قرآن بمیران؛ با قرآن محشور بفرما. پروردگارا! دلهای ما را پذیرنده ی هدایت قرآنی و معرفت قرآنی قرار بده؛ ما را اهل توحید قرار بده. پروردگارا! به حق محمد و آل محمد این ماه رمضان را برای ملت ما و برای امت مسلمان، ماه رمضان مبارکی قرار بده. پروردگارا! قرآن را روزیه روز در بین امت مسلمان جاری تر و رائج تر و دائرتر بفرما. پروردگارا! گذشتگان ما را مشمول رحمت و مغفرت خود قرار بده.

والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

1) انفال: 2؛ «... و چون آیات او بر آنان خوانده شود، بر ایمانشان بیفزاید...»

2) انعام: 125؛ «پس کسی را که خدا بخواهد هدایت نماید، دلش را به پذیرش اسلام میگشاید و هر که را بخواهد گمراه کند، دلش را سخت تنگ میگرداند چنان که گوئی به زحمت در آسمان بالا میرود...»

3) آل عمران: 103؛ «و همگی به ریسمان الهی چنگ زنید...»
موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)
www.leader.ir

4) فتح: 29